

Biomasa w projekcie „Dajmy sobie pracę — Ekoszansa”

Projekt prowadzony jest przez Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju w Warszawie. Uczestniczy w nim 15 partnerów, w tym 12 położonych na obszarach wiejskich ośrodków terapeutycznych dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych.

Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii jest ostatnio priorytetowym zadaniem dla wszystkich członków Unii Europejskiej w związku ze zobowiązaniami wynikającymi z ratyfikacji protokołu z Kyoto. Dlatego w planach UE zawarto ambitny postulat uzyskania 20% udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie produkcji energii elektrycznej w całej skali, co wiąże się z wysiłkiem skierowanym na znalezienie sposobów możliwie efektywnego ich wykorzystania.

W warunkach polskich podstawowym rodzajem energii odnawialnej jest biomasa. Stanowi ona ok. 90% całkowitych, możliwych do uzyskania zasobów w tej kategorii nośników energii. Stąd też należy oczekiwać w naszym kraju znacznego wzrostu zainteresowania produkcją i wykorzystaniem biomasy jako paliwa.

Produkcja biomasy jako terapia

Zjawisko to legło u podstaw zainicjowania programu szkoleniowego związanego z aktywizacją zawodową środowiska uczestników terapii w ośrodkach leczenia i terapii osób uzależnionych od środków psychoaktywnych. Projekt „Dajmy sobie pracę — Ekoszansa” jest realizowany przy udziale środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL. Stanowi ona część strategii Unii Europejskiej na rzecz stworzenia miejsc pracy i zapewnienia szerokiego do nich dostępu poprzez poszukiwanie nowych sposobów rozwiązywania problemu dyskryminacji na rynku pracy.

Środowisko osób uzależnionych od środków psychoaktywnych (np. narkotyków czy alkoholu) jest grupą szczególnie podatną na zjawiska dyskryminacyjne. Po ok. rocznym okresie terapii osoby takie mają zwykle duże trudności z wejściem na istniejący rynek pracy jako przydatni i pożądaní pracownicy.

Ośrodek MONAR w Lipiance, powstał w 2001 r. na terenie byłej bazy wojskowej w pobliżu Ostrołki. Aby przyłączyć się do Part-

nerstwa zaprosił do współpracy Polską Izbę Biomasy. W stworzenie koncepcji programu bardzo zaangażował się nieżyjący już prezes Izby — Adam Tomiczek. To jego autorstwa jest idea Lokalnych Centrów Zrównoważonego Rozwoju. Polegała ona na zbudowaniu trwałego i efektywnego systemu kształcenia pacjentów ośrodków dla uzależnionych, który miał im dać nowy i poszukiwany na rynku pracy zawód oraz zapewnić poczucie użyteczności społecznej poprzez wypełnianie misji ulepszenia świata za sprawą stosowania zasad zrównoważonego rozwoju. Dodatkowym konstruktywnym elementem programu jest możliwość uczenia nowych pensjonariuszy napływających do ośrodka, co ma bardzo istotny, mobilizujący wpływ zarówno na szkolonych, jak i na szkolących.

Ważnym założeniem koncepcji jest duża ilość zajęć praktycznych — prac polowych i rzeczywistej eksploatacji urządzeń (rodzaj praktyki zawodowej). Biorąc pod uwagę uwarunkowania przedstawione na wstępie, biomasa okazuje się doskonałą perspektywą dla tego typu działalności. Już obecnie widoczny jest wyraźny wzrost zapotrzebowania na specjalistów w zakresie energetycznego wykorzystania biomasy, posiadających wiedzę zarówno w zakresie eksploatacji i konserwacji kotłów opalanych biomasą, ale także w kwestii produkcji, pozyskiwania i właściwego przygotowania biomasy do spalania.

Dodatkową, bardzo znaczącą zaletą biomasy w takim programie są jej szczególne cechy, pasujące do procesu terapeutycznego. Jej produkcja i wykorzystanie zwią-

zane są z powstawaniem szeregu nowych miejsc pracy, z których duża część nie wymaga szczególnie wysokich kwalifikacji. Prace wykonywane są głównie na świeżym powietrzu, wśród pięknej przyrody, co ma pozytywny i kojący wpływ na uczestników projektu.

Istotną przesłanką wejścia ośrodka MONAR w Lipiance do Partnerstwa i podjęcia się organizacji Centrum Szkoleniowego w zakresie zrównoważonego rozwoju była równoległa realizacja projektu inwestycyjnego, finansowanego przez Program Małych Grantów GEF oraz przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Polegał on na budowie w ośrodku nowoczesnej kotłowni opalanej biomasą w miejsce pozostawionej przez wojsko, całkowicie wyeksploatowanej kotłowni węglowej. Stwarzało to bazę dla prowadzenia praktycznych szkoleń w eksploatacji kotłów, a także pozwalało na zrealizowanie pełnego pakietu działań związanych z pozyskaniem i przygotowaniem biomasy do spalania w kotłowni.

Program szkoleniowy w Lipiance

Na bazie powyższych przesłanek stworzono program szkoleniowy, zgłoszony jako udział ośrodka w Lipiance w całościowym programie Partnerstwa. Składa się on z kilku bloków tematycznych, które zapewniają uzyskanie wszechstronnej i praktycznej wiedzy w zakresie eksploatacji kotłowni opalanej biomasą, sposobów pozyskiwania i przetwarzania biomasy, a także odnośnie prostych i tanich elementów termomodernizacji budynków, które pozwalają na znaczne obniżenie zużycia energii.

Zajęcia w zakresie termomodernizacji budynków obejmują teoretyczne podstawy diagnozy stanu istniejącego i identyfikacji miejsc powodujących największe straty energii. Ważnym elementem tego bloku jest praktyczne szkolenie w dziedzinie uszczelniania stolarki budowlanej i innych prostych metod zmniejszenia strat ciepła. Szkolenie to odbywa się na dwóch poziomach, pozwalając na przygotowanie części uczestników do roli późniejszych trenerów, zdolnych do przyuczenia kolejnych osób w podstawowym zakresie. W intencji pomysłodawców miało to pozwolić na zapewnienie w każdym z ośrodków uczestniczących w szkoleniach

A. Świątulska

osoby zdolnej do rozpowszechniania i wdrażania zdobytej wiedzy w zakresie termomodernizacji budynków. Struktura taka umożliwi także przeprowadzanie podstawowej termomodernizacji w ośrodkach we własnym zakresie. Druga grupa szkolonych w zakresie podstawowym po ukończeniu kursu może wykonywać podobne prace, również w ramach działalności zarobkowej.

Drugi blok szkoleniowy dotyczy wiedzy na temat pozyskiwania i uprawy roślin energetycznych. Oprócz części teoretycznej w tym bloku prowadzona jest także część działań praktycznych, w ramach których tworzone są w okolicach Lipianki plantacje wierzby i innych roślin energetycznych, które będą dostarczać biomasę na użytek kotłowni w Lipiance.

Trzeci podstawowy blok szkoleniowy obejmuje budowę i eksploatację kotłowni na biomasę oraz przygotowanie biomasy na użytek takiego obiektu. Znowu oprócz wiedzy teoretycznej przewidziane są ćwiczenia praktyczne w kotłowni, a także przy obsłudze podstawowych urządzeń do przygotowania biomasy do spalania,

takich jak rębak czy brykieciarka do paliwa w postaci słomy czy siana.

Do dziś w szkoleniach w szkoleniach wzięło udział 137 uczestników z Lipianki i placówek partnerskich, a do końca całego cyklu przeszkolonych zostanie dalszych 85 osób.

Z założenia część stałych pracowników w Lipiance przeszkolonych zostało w większym zakresie, aby nawet po zakończeniu programu „Dajmy sobie pracę — Ekoszansa” mogła ona służyć jako lokalne centrum zrównoważonego rozwoju. Ma to szczególny sens także wobec jeszcze jednego założenia programu. Otóż ważnym zadaniem, które czeka na realizację, jest wymiana wiedzy, doświadczeń oraz promocja uprawy i wykorzystania biomasy wśród lokalnej społeczności. Wielokrotnie sprawdzona metoda rozpowszechniania „dobrego przykładu” jest szczególnie skuteczna w środowiskach wiejskich. Są one początkowo z reguły bardzo nieufne w stosunku do nowych rozwiązań, jednak po przekonaniu się, że ktoś obok z powodzeniem wprowadził coś nowego i korzystnego, szybko stają się skłonne do naśladow-

nictwa. Dlatego też można liczyć, że dzięki realizacji programu idea uprawy roślin energetycznych, wykorzystania biomasy z własnych zasobów leśnych czy wreszcie budowy nowych kotłowni na biomasę może zostać skutecznie rozpowszechniona w okolicach Lipianki.

W ten sposób zarówno intencja twórców programu EQUAL, jak też ś.p. Adama Tomiczka, twórcy koncepcji programu dla Lipianki, zostanie wdrożona z pożytkiem dla pensjonariuszy MONARU, ale także dla sąsiadujących z ośrodkiem mieszkańców wsi mazowieckiej.

Jerzy Janota Bzowski, EkoFundusz, Warszawa

Projekt „Dajmy sobie pracę, Ekoszansa” powstał w biurze UNDP i jest autorstwa Aleksandry Dudy, obecnie koordynatorki projektu.

Kontakt: aleksandra.duda@undp.org, jacek.pisarek@undp.org; tel. 22 576 81 82. www.ekoszansa.org.

Podprojekt dotyczący odnawialnych źródeł energii realizowany jest w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej MONAR w Lipiance — Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny, Lipianka 2a, 07-440 Goworowo, tel. 29 768 24 01.

KOMEL
BOBRME KOMEL

ZAPRASZAJĄ NA
IV Forum

"EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA NAPĘDÓW Z SILNIKAMI ELEKTRYCZNYMI"

24-26 PAŹDZIERNIKA 2007 ROKU, KORYTNICA koło SZYDŁOWA

Tematyka Forum:

planowane mechanizmy wykonawcze ustawy o efektywności energetycznej, **program rabatowy** sprzedaży silników energooszczędnych, możliwości **dofinansowania** modernizacji dużych napędów elektrycznych z Ekofunduszu, przykłady już realizowanych projektów, możliwości techniczne oszczędzania energii elektrycznej, korzyści wynikające z uczestnictwa w **unijnym projekcie promocyjnym MCP**, doświadczenia praktyczne i **przykłady konkretnych rozwiązań**, możliwości obniżenia kosztu energii poprzez racjonalizację jej zużycia w ciągu doby, energia ze źródeł odnawialnych, a także problematyka prowadzenia świadomej polityki energetycznej przez zakłady przemysłowe i korzyści stąd wynikających, kosztu eksploatacji silników elektrycznych, właściwego wyboru: **remontować, czy wymieniać silniki elektryczne?**, właściwego doboru silników, **napędów o regulowanej prędkości obrotowej**.

Informacje:

tel.: 32/258-20-41 wew. 20, 21, kom. 606-308-827

fax: 32/259-99-48

e-mail: info@komel.katowice.pl, <http://www.komel.katowice.pl>

PATRONAT MEDIALNY

Politechnika Łódzka
Instytut Maszyn Przepływowych

V KONFERENCJA NAUKOWO-TECHNICZNA
REGOS'2007

Racjonalizacja Gospodarki Energetycznej

Łódź, 28-30 listopada 2007 r.

Konferencja jest poświęcona prezentacji stanu wiedzy oraz wymianie doświadczeń w zakresie obejmującym:

- współczesne techniki badań oraz systemy oceny zasobności źródeł energii odnawialnych,
- technologie pozyskiwania i przetwarzania energii ze źródeł odnawialnych,
- systemy produkcji prądu elektrycznego i ciepła w siłowniach zasilanych ze źródeł odnawialnych, biopaliwami oraz paliwami z ekologicznie przetwarzanych kopalni,
- maszyny i urządzenia oraz systemy automatyki i pomiarów dla „zielonej energetyki” – zagadnienia projektowania, budowy oraz eksploatacji,
- ekologiczne wykorzystywanie odpadów komunalnych jako element racjonalizacji gospodarki energetycznej w gminie, mieście i regionie,
- tworzenie regionalnych, kompleksowych centrów racjonalnego wykorzystywania „zielonej energii” z uwzględnieniem procesów rozwoju lokalnej aktywności gospodarczej i społecznej.

Adres komitetu organizacyjnego:

POLITECHNIKA ŁÓDZKA
Instytut Maszyn Przepływowych
ul. Wólczańska 219/223, 90-924 Łódź
tel./fax + 42 631 23 81, tel. + 42 631 23 52
e-mail: regos07@p.lodz.pl
<http://www.imp.p.lodz.pl>

Patronat medialny:

Czysta Energia

EKOTECHNIKA